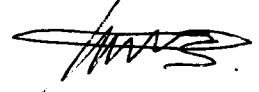


TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından yazılı olarak Anayasa'nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yanıtlanmasını arz ederim.



Öznur BARTİN

Hakkâri Milletvekili

Kişi özgürlüğü, özgürlüklerin tümünün hukuki güvencesi olarak kabul edilmekte ve bireye güvence vermektedir. Özgürlükten yoksun bırakılmanın yasaya dayanması gerekir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne taraf devletlerde haklarında ömür boyu hapis cezası verilen hükümlülere, cezalarının bir kısmı infaz edildikten sonra, verilen cezanın gözden geçirilmesi ve şartla salıverilme talebinde bulunma hakkının tanınmasını ve bu hakkı etkili bir şekilde kullanabilecekleri bir mekanizmanın oluşturulmasını öngörmektedir. Bu kapsam, ömür boyu hapis cezası verilen hükümlülerine umut hakkı olarak tanımlanmaktadır. Aksi durum, hükümlünün koşulları oluştuğunda cezasının infazına son verileceği umudunu ortadan kaldırmaktadır. Ancak Türkiye'de hukuksuz yargı kararları sonucunda birçok kişi; verilen cezayı bitirmesine rağmen keyfi bir şekilde infazı yakılarak tahliye edilmemekte, özgürlüğünden yoksun bırakılmakta ve umut hakkı ihlal edilmektedir. Yaşanan bu hak ihlallerine ise aralarında baro görevlisi veya hükümlünün avukatının bulunmadığı ve cezaevi birinci müdürünün başkanlığında, gözlem ve sınıflandırmadan sorumlu ikinci müdür, idare memuru, cezaevi doktoru, psikiyatrist, psikolog, sosyal çalışmacı, öğretmen, infaz ve koruma baş memuru, imam ile teknik personelden oluşan Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulları tarafından "iyi halli" olmadığı yönünde verilen hukuksuz kararlar gerekçe gösterilmektedir.

İdare Gözlem Kurulları ile ilgili yönetmeliğin yürürlüğe girdiği 1 Ocak 2021 tarihinden bu yana birçok hükümlünün infazı yakılmış, tahliyesi engellenmiştir. İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi Eşbaşkanı Gülseren Yoleri'nin Haziran 2023 tarihinde basına yaptığı açıklamada; 'pişmanlık göstermediği, imam ile görüşmediği, iyi halli olmadığı, cezaevi kurallarına uymadığı, suyu veya elektriği tasarruflu kullanmadığı, cezaevinin aktivitelerine katılmadığı, fazla kitap okuduğu, az kitap okuduğu, koğuş aramasında personele yardım

etmediği, görüşme esnasında güldüğü, Kürtçe şarkı söylediği, ailesinden birisinin tutuklu olması' gibi gerekçelerle 217 hükümlünün infazının yakıldığı belirtilmiştir.

Herhangi bir mahkeme kararı olmaksızın hükümlülerin infazları yakılarak tahliyelerinin engellenmesi, ikinci bir cezalandırma yöntemi olarak görülmektedir. Bu uygulama ile yaşanan hak ihlalleri ve mağduriyetlerin bir an önce ortadan kaldırılması elzemdir.

Bu bağlamda;

- 1- Verilen cezayı bitirmesine rağmen Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulu tarafından verilen kararlar gerekçe gösterilerek infazı yakılan hükümlü sayısı kaçtır?
- 2- İnfaz yakmalara gerekçe gösterilen Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulları tarafından verilen kararlara ve bu kararların neden olduğu hak ihlallerine dair herhangi bir çalışmanız var mıdır? Var ise kamuoyu ile ne zaman paylaşılacaktır?
- 3- 1 Ocak 2021'den bu yana verilen infaz yakma kararlarına karşı yapılan başvuru sayısı kaçtır? Hakkında işlem başlatılan karar sayısı kaçtır?
- 4- Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulları raporlarını oluştururken hükümlülerin hak ve menfaatlerinin korunması için avukatların veya Baro tarafından yetkilendirilen görevlilerin kurulda yer almasına ilişkin bir çalışmanız olacak mıdır?
- 5- İnfaz yakma kararları nedeniyle engellenen tahliyelerin yol açtığı umut hakkının ihlali, kişi hürriyetinin ihlali, hükümlülerin ve ailelerinin yaşadıkları mağduriyetler hakkında Bakanlığınız bir rapor hazırlamış mıdır?
- 6- Bakanlığınıza yönelik keyfi infaz yakmalar konusunda toplam kaç soru önergesi yöneltilmiştir? Bu önergelerin kaçına içeriği soruların karşılığı olan cevaplar sunulabilmiştir? Bu cevaplardan kaç önergenin yöneltildiği tarih baz alınarak süresi içinde sunulabilmiştir?
- 7- Hâkim ve savcı adaylarının eğitim aldığı Adalet Akademisi'nin müfredatında umut hakkı ile ilgili bir konu yer almakta mıdır?